

ಪಂಪನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ

ಪ್ರೊ. ವಿಶ್ವನಾಥ

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ,

ಜೆ.ಎನ್.ಯು., ನವದೆಹಲಿ-110067.

Article Link: <https://aksharasurya.com/2023/06/vishwanatha-3/>

ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ. ಅದು ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಸಂಪತ್ತು. ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನಾವರಣ ಆ ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕ, ಸಿನಿಮಾ, ಹಾಡು, ಯಕ್ಷಗಾನದಂತಹ ಕಲೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯ. ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಿರುಳು ಹದವರಿತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜನಭಾಷೆ, ಜನಮಾನಸದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿ ಹೂರಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಕವಿತೆಯಿಂದ ಆಸೆಗೈವ ಮಹಾಫಲವೆಂದರೆ ಪೂಜೆ, ಕೀರ್ತಿ, ಲಾಭ ಎಂದು, ಅವುಗಳು ಗ್ರಂಥ ರಚನೆಯಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತವೆಂದು ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ ಆದಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. 'ಪೆರರು ಇವುದೇಂ ಪೆರರು ಮಾಡುವುದೇಂ ಪರರಿಂದ ಅಪ್ಪುದೇಂ' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ ಪೂಜೆ, ಭುವನಕ್ಕೆ ಸಾಗುವಂತಹ ಕೀರ್ತಿ, ಮುಕ್ತಿಲಾಭ, ಈ ಮೂರನ್ನು ಆದಿಪುರಾಣ ಕೃತಿ ಪಡೆದಿದೆ. ಈ ಕೃತಿ ಧಾರ್ಮಿಕವಾದರೆ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ ಲೌಕಿಕ ಕೃತಿ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಕದಂಬರಾಜರ ಜೀವನ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಥನಗಳನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದ ಕತೆಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ, ಬರೆದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ. ಅದೇ ಪಂಪ ಭಾರತ, ವಿಕ್ರಮನಾದ ಅರ್ಜುನನ ವಿಜಯವಾದುದರಿಂದ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅರಿಕೇಸರಿಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕ ಪ್ರಯೋಜನದ ಜೊತೆಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅನನ್ಯತೆ ಇದೆ. ಪದಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ನುಡಿಯುವ ಅರಿವು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಕುರಿತು ಓದದೆಯು ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವ ಪರಿಣತಿ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯದು. ಇಂಥ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳು ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್ತು, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಪರಿಸರದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಮುಖೇನಾ ಕಾವ್ಯ ಪರಿಸರದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು, ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ

ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೂ, ಹಣ್ಣು, ಕೆರೆ, ವನ, ಹೊಳೆ, ಕಾಲುವೆ, ಸಂಪದ್ಭರಿತ ಕಾನನಗಳು ಕವಿ ವರ್ಣನೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಆಕರ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ. ಅಡಕೆ, ತೆಂಗು, ಬಾಳೆಗಳು, ಹಲಸು, ಕಿತ್ತಾಳೆ, ಕವಿ ವರ್ಣನೆಗೆ ಪೋಷಕ ಪ್ರೇರಕವಾಗಿವೆ. ಕಷ್ಟ ಮೋಡದ ಕೆಳಗೆ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್ತಿದೆ. ಜಲಧಾರೆಯಾಗಿ ಹರಿಯುವ ಕಾಲುವೆಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೊಳಗಳಲ್ಲಿ ನೆಯ್ತಲ ಹೂಗಳ ಗುಂಪೇ ಗುಂಪು. ಎತ್ತನೋಡಿರತ್ತ ಕೆಂಪಾದ, ಹೊನ್ನುಬಣ್ಣದ ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳು. ಆ ಬೆಳಸಿನ ಬತ್ತ ತಿನ್ನಲು ಗಿಳಿಗಳ, ಹಕ್ಕಿಗಳ ಬಳಗ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಹೊದಾಟ ಅದರ ಸುತ್ತ ಸಂದರ ಸೊಬಗಿನ ಆನಂದ ತುಂದಿಲನ ವನಗಳು. ಹೂಗಳಲಿ ಮಕರಂದ ಹೀರುವ ತುಂಬಿಗಳು. ಅಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ತಂಪಾದ ಎಲೆರು, ತಂಬೆಲರು, ತಂಗಾಳಿ. ಪಣ್ಣು, ಫಲ, ಪುಷ್ಪ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ರಮ್ಯನಂದನ ವನಗಳು. ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಸುತ್ತಾಟಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಜಾಗ, ಕರುನಾಡು.

‘ಪರತಾವುದು ಸಂಸಾರಸಾರ ಸರ್ವಸ್ವಫಲಂ’

ಕನ್ನಡದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಸದಾಕಾಲ ಹೂ, ಹಣ್ಣು ಬೀತುಹೋಗುವುವು. ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಇಮ್ಮಾವು ಹೂವಾಗಿ, ಹಣ್ಣಾಗಿ ಬಿರಿಯುವವು. ಹೀಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಸಂಸಾರಸಾರ ಸರ್ವಸ್ವಫಲವಲ್ಲವೆ. ಕನ್ನಡ ಜನತೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಮಾವುಸವಿಯುತ್ತಾರೆ. ಭೋಗ ಪ್ರಿಯರು. ಇವರು ಬೇಟದ ರಸಿಕರು, ಪ್ರೇಮದ ತಪಸ್ವಿಗಳು. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನೆಲದ ಸಿರಿಸಂಪತ್ತು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಿದೊಡೆ ತನಿಗರ್ಬು ರಸಂ

ಬಿಡುವುವು, ಬಿರಿದೊಂದು ಮುಗುಳ ಕಂಪಿನೊಳೆ ಮೊಗಂ

ಗಿಡುವುವು ತುಂಬಿಗಳ್ ಅಳ್ಳಿಮೆ

ವಡುವುವು ಕುಡಿದೊಂದೆ ಪಣ್ಣ ರಸದೊಳೆ ಗಿಳಿಗಳ್.

ಕರುನಾಡ ಕನ್ನಡದ ನೆಲದಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕಬ್ಬಿನ ಗದ್ದೆಗಳ ನೋಟ. ಕಬ್ಬಿನ ಜೊಲ್ಲೆ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಸಾಕು ಸವಿಯಾದ ಅಮೃತ ಸಮಾನ ರಸ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಗಮಗಮಿಸುವ ಒಂದೊಂದೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಿರಿದರೆ ಸಾಕು ತುಂಬಿಗಳು ಮೊಗವಿಟ್ಟು ಮಕರಂದ ಹೀರುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದೆ ಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಕುಡಿದು ಗಿಳಿಗಳು ಸಂತಸಪಟ್ಟು, ಅಜೀರ್ಣವಾಗುವಂತೆ ಹೊರಹಾಕುತ್ತವೆ.

ಕವಿ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ “ಆ ನೆಲದ ಸಿರಿಯನೇನಂ ಪೂಗಟ್ಟೆಂ” ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರಲ್ಲಿ ರಸದ ತೋರೆಗಳು, ಮುತ್ತಿನ ಮಾಣಿಕದ ತೋಡು ಬೀಡುಗಳು, ಸೋಕ್ಕಿದ ಮದದಾನೆಗಳ ಹಿಂಡು, ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ನೆಲದ ಸಿರಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೊಗಳಲಿ.

ಕೊಳ, ಮರ, ಗಿಡ, ತರು, ಪಕ್ಷಿ ಸಮೂಹದ ತವರು ಆ ನಂದನವನ, ಹಸುರಿನ ಮೊಗ್ಗಿನ ಮಲ್ಲಿಗೆ. ಆಗತಾನೆ ಚಿಗುರಿ, ಮರದತುಂಬಾ ಕೆಂಪಾದ ಮಾವಿನ ಮರಗಳು ವಸಂತ ಋತುವನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದವು. ಮುಂದೆ ಮಂದೆ ಪಾದರಿ ಹೂ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ, ರಸತುಂಬಿದ ಮಾವು. ಪಂಪ ಕವಿಗೆ ಮಾವು, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಹುಪ್ರಿಯಾ ಹೂ, ಹಣ್ಣು, ತಳಿರಿನ ಒಳಗೆ ಕೋಗಿಲೆ ಸವಿಗಾನ.

ಹೂಗೊಂಚಲಿನಲಿ ದುಂಬಿಗಳ ರೋಂಕಾರ, ಮಾವು ಸವಿಯುವ ಗಿಳಿಗಳ ಸಮೂಹ ಅದಕ್ಕೆ ಮನಸೋತ ಕವಿ ಮಾವಿನ ಮರ ಕುರಿತು ಹಾಡಿದ್ದಾನೆ.

“ತಳಿರೊಳ್ ನೀನೆ ಬೆಡಂಗನೈ ನನೆಗಳೊಳ್ ನೀರನೈ ಪುಷ್ಪಸಂ
ಕುಳದೊಳ್ ನೀನೆ ವಿಳಾಸಿಯೈ ಮಿಡಿಗಳೊಳ್ ನೀನೆ ಚೆಲ್ಲನೈ ಪಣ್ಣ
ಪಣ್ಣಳಿನೋವೊ ಪೆರತೆನೊ ನೀನೆ ಭವನಕ್ಕಾರಾಧ್ಯನೆ ಭೃಂಗಕೋ
ಕಿಳಕೀರಪ್ರಿಯ ಚೂತರಾಜ ತರುಗಳ ನಿನ್ನಂತೆ ಚೆನ್ನಂಗಳೆ “

ಮಾವಿನ ಮರದ ಸೊಬಗು, ಸುಂದರತೆ ಮುಂದೆ ಮತ್ತಾವ ಮರ, ತರು ವನಗಳಿಲ್ಲವೆನೋ? ಬಕುಳ, ಜಾಜಿ, ಸೇವಂತಿಗೆ, ಅದಿರ್ ಮತ್ತೆ, ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಹೂಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಅತಃಪುರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೊಯ್ದು ಮಾಲೆ ಮಾಡಿ ಮುಡಿಗೇರಿಸಿ, ಸಂತಸಪಡುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಿರಿಯನ್ನು, ಸಂಪತ್ತಿ ಚೆಲುವಿನ ಸೊಬಗನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ಆತನ ಹೃದಯ ಸಿರಿ ತುಂಬಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ದೇಶ, ನಾಡು, ಊರ ಭಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನಾವರಣವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ “ತೆಂಕನಾಡ ಮರೆಯಲೈ ಮನಂ ಬರ್ಕ್ಕುಮೆ” ಎಂದು ಹಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆತನ ಹಾಡುಗಳು ಈ ಮೂರು ಖ್ಯಾತ ಕರ್ನಾಟಕ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರಳಿ ನಿಂತಿವೆ.

“ಜಾಗದ ಭೋಗದಕ್ಕರದಗೇಯದ ಗೊಟ್ಟಿಯಲಂಪಿನಿಂ ಪುಗ
ಳ್ಳಾಗರಮಾಡ ಮಾನಸರೆ ಮಾನಸರ್ ಅಂತವರಾಗಿ ಪುಟ್ಟಲೆ
ನಾಗಿಯು ಮೇನೊ ತೀರ್ದಪುಡೆ, ತೀರದೊದಂ ಮರಿದುಂಬಿಯಾಗಿ ಮೇಣ್
ಕೋಗಿಲೆಯಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವುದು ನಂದನದೊಳ್ ಬನವಾಸಿ ದೇಶದೊಳ್”

“ಸೋಗಯಿಸಿ ಬಂದ ಮಾಮರನೆ ತಳ್ಳಲೆವಳ್ಳಿಯೆ ಪೂತಜಾತಿಸಂ
ಪಗೆಯ, ಕುಕಿಲ್ಲ ಕೋಗಿಲೆಯೆ ಪಾಡುವ ತುಂಬಿಯೆ ನಲ್ಲರೊಳ್ಳೊಗ್ಗಂ
ನಗೆಮೊಗದೊಳ್ ಪಳಂಚಲೆಯೆ ಕೋಡುವಲ್ಲನರ ನೋಳ್ವಾಡುವಬೆ
ಟ್ಟುಗಳೊಳಂ ಆವನಂದನವನಂಗಳೊಳಂ ಬನವಾಸಿ ದೇಶದೊಳ್”

ತೆಂಕಣಗಾಳಿ ಸೋಂಕಿದೊಡಮ್, ಒಳ್ಳುಡಿಗೇಳ್ಳೊಡಮ್ ಇಂಪನಾಳ್ಳಗೇ
ಯಂ ಕಿವಿವೊಕ್ಕಡಮ್ ಬಿರಿದಮಲ್ಲಿಗೆ ಗಂದೊಡಮ್ ಅದಕೆಂದಲಂ
ಪಂ ಗೆಡೆಗೊಂಡೊಡಮ್ ಮಧುಮಹೋತ್ಸವಮಾದೊಡಂ, ಏನನೆಂಬನ್ ಆ
ರಂಕುಸವಿಟ್ಟೊಡಂ ನೆನವುದೆನ್ನಮನಂ ಬನವಾಸಿ ದೇಶಮನ್”

ಇಂಥ ಸುಂದರವಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ಪೂಜೆ ಪಂಪನಿಗಲ್ಲದೇ ಮತ್ತೆ ಯಾರು
ಹೊಗಳಬೇಕು. ಅದು ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿಯಿಂದಲೆ ಸಾಧ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಜವಾದ
ಸಂಪತ್ತು. ಅದು ಆಯಾಯ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಾಗರಿಕತೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ.
ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಮಾನವರು ಪೋಷಿಸಿ, ನಾಡು ಕಾಡನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳಸಬೇಕು.
ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ಪಂಪನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್ತು. ಕನ್ನಡದ ನೆಲ
ಜಲವನ್ನು ಪಂಪಕವಿ ಕಣ್ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆತನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ರಕ್ತ
ಕನ್ನಡ ಮಣ್ಣಿನದು. ಆತನ ಆರಾಧ್ಯದೈವ ಪ್ರಕೃತಿ. ಮಾವಿನಮರ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ದುಂಬಿ,
ಕೋಗಿಲೆ, ಗಿಳಿಗಳು. ಹೊಲ, ಮನೆ, ಬೆಟ್ಟ-ನಂದನವನಗಳು, ನಲ್ಲ, ನಲ್ಲೆಯರು,
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಪ್ರೀತಿಮಾಡುವ ಹುಡುಗ, ಹುಡುಗಿಯರು, ತ್ಯಾಗ, ಭೋಗ, ಸಾಹಿತ್ಯ,
ಸಂಗೋಷ್ಯ, ಸಮ್ಮೇಳನ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸಾವಧನದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು
ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಕನ್ನಡ ಜನತೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು
ಮರುದುಂಬಿಯಾಗಿ, ಒಂದು ಕೋಗಿಲೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ನಂದನವನದಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಬೇಕು. ಅದು ಬನವಾಸಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಡಲ ತಡಿಯ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ.

ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವೆಂದರೆ ಬಲುಪ್ರೀತಿ. ಅವರ
ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಕನ್ನಡಸೀಮೆ ಅವರು ಎಲ್ಲಿಯೆ ಇರಲಿ, ಒಂದು ತಂಗಾಳಿ
ಬೀಸಿದರೂ ಸಾಕು. ಒಂದು ಒಳ್ಳೆ ನುಡಿ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ, ಇಂಪಾದ ಸಂಗೀತ,
ಘಮಘಮಿಸುವ ಒಂದು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಿರಿಸು ಅರಳಿದರೆ ಸಾಕು, ಅದರಿಂದ
ಪ್ರೇಮಸುಖ, ಆನಂದ ಸುಖ ಕವಿಗಾಗುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದಲೆ ಯಾರು
ಅಂಕುಶವಿಟ್ಟರು ಕವಿ ಮನವು ಕರ್ನಾಟಕದ ನೆಲ, ಜಲ, ಭಾಷೆ ಕಡೆ ಮದಿಸಿದ
ಆನೆಯಂತೆ ನುಗ್ಗುತ್ತದೆ. ಇಂಪಾದ ಎಲರು, ಸೊಂಪಾದ ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಸಂಪಿಗೆವನ,

ಸೊಗಸಾದ ಹಾಡು ಕಿವಿಗೆ, ನರ್ತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ, ಎಲ್ಲಾ ಸುಖ, ಸಂತಸದ ಸಂಪತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವಾಗ “ತೆಂಕನಾಡನ್ನು ಮರೆಯುವುದಕ್ಕೆ” ಯಾರಿಂದಲೂ ಆಗದು. ಪಂಪನಿಗಂತೂ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶವೆಂದರೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು. ಆತನ ತಾಯಿ ಊರು ಧಾರವಾಡದ ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ, ಕಾರವಾರದ ಕಡಲು, ವನಸಂಪತ್ತು ಆತನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಕುವರ ಪಂಪಕವಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಸತ್ತು ಉಳಿದರೆ ಮಾನವ ಸಂಪತ್ತು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ, ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಕುರಿತು ಪಂಪ ಬರೆದಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಸಕಾಲಿಕ. ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಪರಮ ಆರಾಧನೆ. ಅಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ವರ್ಣನೆ ಆತನ ಎರಡು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಪಂಪ ಕವಿ ಕಂಡ ಆನಂದದ ಬೀಡು ಕರುನಾಡು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ ಸಾರ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದಾನೆ ಕವಿ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಕೃತಿಗಳು.

1. ಮುಗಳಿ ರಂ. ಶ್ರೀ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಗೀತಾಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು, 2019.
2. ನಾಯಕ ಹಾ. ಮಾ., ಶ್ರೀ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕು.ಕ.ಅ.ಸಂ., ಮೈಸೂರು ವಿ.ವಿ., 2002.
3. ತಿಪೇರುದ್ರಸ್ವಾಮಿ. ಎಚ್., ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಡಿ.ವಿ.ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ಹದನೈದನೆಯ ಮುದ್ರಣ, 2018.
4. ವಿಶ್ವನಾಥ, ಪರಿಶೀಲನ, ದೇವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, 2020.
5. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ. ತಿ. ನಂ., ಪಂಪ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮೈಸೂರು, 1959.
6. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ. ಕೆ. ವಿ., ಪಂಪನಲ್ಲಿ ಭವ್ಯತೆ, ಮೈಸೂರು ವಿ.ವಿ. ಪ್ರಕಟಣೆ, 1960.
7. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ. ಎಸ್., ಪಂಪ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿ.ವಿ. ಪ್ರಕಟಣೆ, 1980.
8. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ. ಎಸ್., ಸಂ: ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿ.ವಿ. ಪ್ರಕಟಣೆ, 1982.